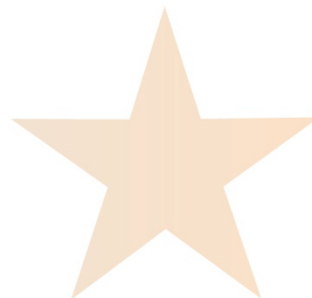

Iránymutatások

a fedezettel nem rendelkező kölcsönfelvevőknek történő devizahitelezéssel kapcsolatban a felügyeleti felülvizsgálati és értékelési eljárás keretében hozott tőkeintézkedésekről

Iránymutatások a fedezettel nem rendelkező kölcsönfelvevőknek történő devizahitelezéssel kapcsolatban a felügyeleti felülvizsgálati és értékelési eljárás keretében hozott tőkeintézkedésekről

Tartalomjegyzék

1.	Az EBH iránymutatásai a fedezettel nem rendelkező kölcsönfelvevőknek történő devizahitelezéssel kapcsolatban a felügyeleti felülvizsgálati és értékelési eljárás keretében hozott tőkeintézkedésekről	3
I. cím – Tárgy, fogalommeghatározások és hatály		4
II. cím – A felügyeleti felülvizsgálati és értékelési eljárás keretében a fedezettel nem rendelkező kölcsönfelvevők részére történő devizahitelezéssel kapcsolatban elvégzendő tőkeintézkedésekre vonatkozó követelmények		5
II.1. Az alkalmazás küszöbértéke		5
II.2. Eljárás		6
II.3. A devizahitelezéssel kapcsolatos kockázat kezelésének felügyeleti felülvizsgálata		6
II.4. A tőkemegfelelés felügyeleti felülvizsgálata		8
II.5. Felügyeleti intézkedések alkalmazása		10
II.6. Összefüggés a makroprudenciális intézkedésekkel		13
III. cím – Végső rendelkezések és átültetés		14

1. Az EBH iránymutatásai a fedezettel nem rendelkező kölcsönfelvevőknek történő devizahitelezéssel kapcsolatban a felügyeleti felülvizsgálati és értékelési eljárás keretében hozott tőkeintézkedésekről

Az iránymutatások jogállása

Az e dokumentumban szereplő iránymutatásokat az európai felügyeleti hatóság (Európai Bankhatóság) létrehozásáról, a 716/2009/EK határozat módosításáról és a 2009/78/EK bizottsági határozat hatályon kívül helyezéséről szóló, 2010. november 24-i 1093/2010/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet (a továbbiakban: EBH-rendelet) 16. cikkének rendelkezéseivel összhangban adta ki az EBH. Az EBH-rendelet 16. cikkének (3) bekezdése szerint a hatáskörrel rendelkező hatóságok minden erőfeszítést megtesznek azért, hogy megfeleljenek az iránymutatásoknak.

Az iránymutatás rögzíti az EBH álláspontját azzal kapcsolatban, hogy mi a megfelelő felügyeleti gyakorlat a Pénzügyi Felügyelet Európai Rendszerében és miként kell alkalmazni az uniós jogot egy adott területen belül. Az EBH ezért elvárja, hogy valamennyi hatáskörrel rendelkező hatóság betartsa a neki címzett iránymutatásokat. Azoknak a hatáskörrel rendelkező hatóságoknak, amelyekre az iránymutatások vonatkoznak, úgy kell az iránymutatásokat betartaniuk, hogy megfelelően beépítik azokat felügyeleti gyakorlataikba (pl. jogi keretrendszerük vagy felügyeleti folyamataik módosítása révén).

Adatszolgáltatási követelmények

Az 1093/2010/EU rendelet 16. cikkének (3) bekezdése értelmében az egyes hatáskörrel rendelkező hatóságok 2014. február 28-ig kötelesek értesíteni az EBH-t arról, hogy megfelelnek-e, vagy meg kívánják-e felelni ezeknek az iránymutatásoknak, és ha nem, akkor tájékoztatniuk kell az EBH-t a meg nem felelés indokairól is. Amennyiben a fenti határidőig ilyen értesítés nem érkezik, a Hatóság úgy tekinti, hogy a szóban forgó hatáskörrel rendelkező hatóság nem felel meg az irányelveknek. Az értesítéseket „EBH/GL/2013/02” hivatkozással az V. fejezetben szereplő formanyomtatványon kell megküldeni a compliance@EBH.europa.eu címre. Az értesítést olyan személynek kell benyújtania, aki megfelelő felhatalmazással rendelkezik arra nézve, hogy a hatáskörrel rendelkező hatóság nevében nyilatkozzon a megfelelésről.

Az értesítéseket az EBH-rendelet 16. cikkének (3) bekezdésével összhangban közzéteszik az EBH honlapján.

I. cím – Tárgy, fogalom meghatározások és hatály

1. Ezek az iránymutatások az Európai Rendszerkockázati Testület devizahitelezésről szóló, 2011 szeptember 21-i ajánlásával (ESRB/2011/1), különösen a tőkekövetelményekről szóló E. ajánlással összhangban, a fedezettel nem rendelkező kölcsönfelvevőknek nyújtott devizahitelek tekintetében a tőkekövetelmény-irányelv 97. cikkében foglalt felügyeleti felülvizsgálati és értékelési eljárás keretében meghozandó tőkeintézkedéseket taglalják.
2. Ezek az iránymutatások a fedezettel nem rendelkező lakossági és kis és középvállalkozói (kkv) kölcsönfelvevőknek történő devizahitel-kihelyezésre vonatkoznak. Ezen iránymutatások alkalmazásában a következő fogalom meghatározások alkalmazandók:

„deviza”: a kölcsönfelvevő lakóhelye szerinti ország törvényes fizetőeszközétől eltérő fizetőeszköz;

„devizahitelezés”: a kölcsönfelvevőknek történő hitelkihelyezés, tekintet nélkül a hiteleszköz jogi formájára (ideértve pl. a halasztott kifizetéseket vagy hasonló pénzügyi kölcsönöket is), amelyre a kölcsönfelvevő lakóhelye szerinti ország törvényes fizetőeszközétől eltérő pénznemben kerül sor;

„fedezettel nem rendelkező kölcsönfelvevő”: a hitel és a fedezet devizaneme közötti eltérésnek kitett, természetes vagy pénzügyi fedezettel nem rendelkező kölcsönfelvevő; a természetes fedezetek körébe tartoznak különösen azok az esetek, melyekben a kölcsönfelvevő devizajövedelemmel (pl. átutalások/exportbevételek) rendelkezik, a pénzügyi fedezet pedig rendszerint pénzügyi intézménnyel fennálló szerződést feltételez;

„a hitelezési és piaci kockázatok közötti nem lineáris viszony”: olyan helyzet, amelyben az árfolyamnak, azaz a piaci kockázat mozgatóerejének változása aránytalan hatást idézhet elő a hitelkockázat teljes szintjére; ezzel összefüggésben az árfolyam ingadozása érintheti a kölcsönfelvevők törlesztési képességét, potenciálisan a nemteljesítéskori kitettséget és a biztosítékok értékét, és így a hitelkockázat nagymértékű változásához vezethet.

3. Ezeknek az iránymutatásoknak a címzettjei az illetékes hatóságok. Az iránymutatások középpontjában a felügyeleti felülvizsgálati és értékelési eljárás áll annak biztosítása érdekében, hogy az intézmények megfelelő rendszerekkel, stratégiákkal, eljárásokkal és mechanizmusokkal rendelkezzenek a devizahitelezési kockázat azonosításához, számszerűsítéséhez és kezeléséhez, és a devizahitelezési kockázat tekintetében megfelelő összegű, típusú és eloszlású belső tőkével rendelkezzenek. Ha ezen eljárás eredményeképpen az illetékes hatóságok hiányosságokat azonosítanak a kockázatkezelési rendszerekben, stratégiákban, eljárásokban és mechanizmusokban, és arra a következtetésre jutnak, hogy a valamely intézmény által tartott tőke nem megfelelő, az iránymutatások szerint az illetékes hatóságoknak elő kell írniuk az intézmény számára, hogy a tőkekövetelmény-irányelv 104. cikkében körvonalazott intézkedések segítségével kezelje eredményesebben devizahitelezési kockázatait, és ha szükségesnek ítéli, fedezze ezeket a

kockázatokat az adott esetben megfelelő mértékű tőkével, ezáltal növelve az intézmény árfolyamváltozásokkal szembeni ellenálló képességét.

4. Amennyiben nem állnak rendelkezésre friss adatok az érintett ügyfél fedezeti státuszára vonatkozóan, a kölcsönfelvevőt fedezettel nem rendelkezőként kell kezelni.
5. Ezek az iránymutatások intézményenkénti jelleggel alkalmazandók, amennyiben eléri a II. cím 1. szakaszában megállapított lényegességi küszöbértéket.
6. Az iránymutatásokat összevont, egyedi, és adott esetben szubkonszolidált szinten kell alkalmazni, a tőkekövetelmény-irányelv felügyeleti felülvizsgálati és értékelési eljárás tekintetében meghatározott alkalmazási szintjével összhangban (110. cikk).
7. Ezek az iránymutatások a pótlólagos szavatolótőke-követelmények intézményspecifikus értékelését és alkalmazását határozzák meg, amelyek kiegészítik az illetékes hatóságok által a devizahitelezés tekintetében végrehajtott egyéb felügyeleti intézkedéseket, köztük a makroprudenciális intézkedéseket, például a magasabb minimális szabályozói tőkekövetelményeket. Az illetékes hatóságoknak a felügyeleti felülvizsgálati és értékelési eljárás keretében továbbra is az ilyen intézkedések összességében vett megfelelőségét kell értékelniük.

II. cím – A felügyeleti felülvizsgálati és értékelési eljárás keretében a fedezettel nem rendelkező kölcsönfelvevők részére történő devizahitelezéssel kapcsolatos tőkeintézkedésekre vonatkozó követelmények

8. A tőkekövetelmény-irányelv 97. cikkével összhangban az illetékes hatóságoknak a felügyeleti felülvizsgálati és értékelési eljárás keretében meg kell határozniuk, hogy az intézmények által alkalmazott rendszerek, stratégiák, eljárások és mechanizmusok, továbbá az általuk tartott szavatolótőke biztosítják-e a devizahitel-kockázataik fedezetét és megbízható kezelését. Ebből egyértelműen következik, hogy az illetékes hatóságoknak felül kell vizsgálniuk a devizahitelezési kockázatokkal kapcsolatban a tőkemegfelelés belső értékelési eljárására (ICAAP – internal capital adequacy assessment process) vonatkozó szabályozás és a belső tőkeshámítás megfelelőségét. A tagállamoknak a következő követelményeket a tőkekövetelmény-rendelet 354. cikkének (3) bekezdése alapján javasolt, egymással nagymértékben korreláló pénznemekről szóló végrehajtás-technikai standardban felsorolt pénznemek, valamint a tőkekövetelmény-rendelet 354. cikkében foglalt rendelkezések figyelembevételével kell alkalmazniuk¹.

II.1. Az alkalmazás küszöbértéke

9. Ezek az irányelvek intézményenkénti jelleggel alkalmazandók, amennyiben eléri a következő lényegességi küszöbértéket²:

¹ Az e végrehajtás-technikai standardban foglalt pénznemeket évente frissíteni fogják, ezért ezt a jegyzéket nem szabad állandónak tekinteni.

² Az illetékes hatóság kérésére, legfeljebb évenként gyakorisággal számítják ki.

A devizában denominált, fedezettel nem rendelkező kölcsönfelvevőknek nyújtott hitelek az adott intézmény teljes hitelállományának (a nem pénzügyi vállalkozásoknak és háztartásoknak nyújtott összes hitel) legalább 10%-át adják, amennyiben ez a teljes hitelállomány az intézmény teljes eszközállományának legalább 25%-át teszi ki.

Az illetékes hatóságoknak akkor is alkalmazniuk kell az iránymutatásokat, ha valamely intézmény nem éri el ugyan a fent meghatározott küszöbértéket, de az illetékes hatóságok mindazonáltal lényegesnek tartják a fedezettel nem rendelkező kölcsönfelvevőknek történő devizahitelezés kockázatát. Az illetékes hatóságoknak ebben az esetben meg kell indokolniuk és dokumentálniuk kell a fent meghatározott küszöböt felülbíráló döntést, a többek között a következőket magukban foglaló kritériumok alapján: az intézmény devizahitel-kihelyezéseinek jelentős növekedése az utolsó számítás óta; valamely jelentős olyan deviza árfolyamának negatív trendje, amelyben az intézmény hiteleit denominálják.

II.2. Eljárás

10. Az iránymutatások által megállapított eljárás a következő:

- i. az illetékes hatóságoknak elő kell írniuk az intézmények számára, hogy azonosítsák a fedezettel nem rendelkező kölcsönfelvevőknek nyújtott devizahitelekkel kapcsolatos kockázatukat;
- ii. az illetékes hatóságoknak meg kell határozniuk, hogy ez a kockázat lényeges-e, akár azért, mert eléri a küszöböt, akár azért, mert e kockázatot mindazonáltal lényegesnek ítélik;
- iii. amennyiben a devizahitelezési kockázat a fentiek szerint lényeges, az illetékes hatóságoknak el kell várniuk az intézményektől a kockázatnak a tőkemegfelelés belső értékelési eljárása során történő figyelembevételét;
- iv. az illetékes hatóságoknak a felügyeleti felülvizsgálati és értékelési eljárás részeként felül kell vizsgálniuk, hogy a tőkemegfelelés belső értékelési eljárásán belül hogyan kezelik a devizahitelezési kockázatot (a II. cím alábbi 3. és 4. szakasza);
- v. ha a devizahitelezési kockázatok azonosítására, számszerűsítésére és kezelésére szolgáló rendszereket, stratégiákat, eljárásokat és mechanizmusokat nem megfelelőnek minősítik, és úgy ítélik meg, hogy a tőke meglévő szintje nem elégséges a fedezettel nem rendelkező kölcsönfelvevőknek nyújtott devizahitelek fedezéséhez, úgy az illetékes hatóságoknak a tőkekövetelmény-irányelv 104. cikke alapján meg kell tenniük a megfelelő intézkedéseket e hiányosságok megszüntetésére, beleértve annak előírását az intézmény számára, hogy pótlólagos tőkét tartson (II. cím 5. szakasz);
- vi. ha az intézmény határon átnyúló csoport tagja, a devizahitelezési kockázat értékelésének eredményei a tőkekövetelmény-irányelv 113. cikkének (1) bekezdésében meghatározott együttes határozathozatali eljárás bemeneti adataiként fognak szolgálni.

II.3. A devizahitelezéssel kapcsolatos kockázat kezelésének felügyeleti felülvizsgálata

11. A devizahitelezési kockázattal kapcsolatban az illetékes hatóságoknak a felügyeleti felülvizsgálati és értékelési eljárás részeként értékelniük kell a következőket:

-
- az árfolyamrendszer típusa:
 - Az illetékes hatóságoknak azoknak a devizarendszereknek a fényében kell mérlegelniük a devizahitelezési kockázat mértékét, amelyekben a fedezettel nem rendelkező kölcsönfelvevőkkel szembeni kitettségeket denominálják, és külön figyelembe kell venniük, amennyiben i. a belföldi és a külföldi pénznem szoros kapcsolatban állnak (vagy a jog szerint, vagy az érintett gazdaságok vagy monetáris rendszerek közelsége miatt); ii. valutatanácsi vagy rögzített árfolyamrendszerek állnak fenn; és iii. szabadon lebegő árfolyamrendszer áll fenn. A lehetséges jövőbeni árfolyamváltozások mértéke és szerkezete általában a pénznemtől és az árfolyamrendszertől függ.
 - Az illetékes hatóságoknak biztosítaniuk kell, hogy az intézmények folyamatosan megbízható ismeretekkel rendelkezzenek a lehetséges jövőbeni trendekkel és az árfolyamok volatilitásával kapcsolatban, a gazdasági (reál) árfolyamkockázat vonatkozásában, azaz ne csak az árfolyamrendszer *de jure* besorolására hagyatkozzanak. Biztosítaniuk kell különösen, hogy az intézmények elvégezzék az árfolyamok rendszeres értékelését a kölcsönfelvevők hitelképességével szemben, mivel az árfolyammozgások az árfolyamrendszertől függetlenül folyamatos kockázatot jelentenek.
 - Az intézmények devizahitelezési kockázataival kapcsolatos eljárások:
 - Az illetékes hatóságoknak biztosítaniuk kell, hogy az intézmények rendelkezzenek olyan devizahitelezési politikákkal, amelyekben explicit módon megadják a devizahitelezés kockázatvállalási limitjét, figyelembe véve az intézmény saját kockázatviselő képességét, és amelyek abszolút és relatív korlátokat határoznak meg a devizahitel-portfóliók és pénznemek tekintetében. Az illetékes hatóságoknak el kell végezniük az intézmények devizahitelezéssel kapcsolatos kockázatkezelési politikáinak és eljárásainak felülvizsgálatát, valamint értékelniük kell, hogy e politikák és eljárások ellenére előfordulhat-e, hogy ezek az eljárások még mindig nem biztosítják a devizahitelezési kockázat lényeges szintjének megfelelő kezelését.
 - Az illetékes hatóságoknak biztosítaniuk kell, hogy az intézmények kockázatazonosítási eljárásai megfelelően lefedjék a devizahitelezési kockázatokat.
 - Az illetékes hatóságoknak biztosítaniuk kell, hogy az intézmények megbízható kockázatellenőrzési módszerekkel rendelkezzenek a devizahitelezési kockázat figyelembevételére az ügyfelek hitelbírálati minősítésekor és a devizahitelek aláírásakor, pl. megfelelő kockázati árképzés és biztosítéki követelmények révén. Az illetékes hatóságoknak biztosítaniuk kell különösen, hogy az árfolyamkockázat beépüljön az intézmények kockázatértékelési módszereibe.
 - Az illetékes hatóságoknak biztosítaniuk kell, hogy az intézmények folyamatos nyomon követő tevékenysége kifejezetten kiterjedjen a devizahitelezési kockázatra is, és ehhez állapítsanak meg megfelelő kitettség-specifikus küszöbértékeket. Az illetékes hatóságoknak biztosítaniuk kell, hogy az intézmények eljárásaikban ténylegesen határozzanak meg gyors és megfelelő megelőző intézkedéseket (pl. további biztosíték kérése), amennyiben túllépik ezeket a küszöbértékeket.

-
- Az árfolyammozgások hatása:
 - Az illetékes hatóságoknak biztosítaniuk kell, hogy az intézmények megfelelően figyelembe vegyék az árfolyammozgásoknak a kölcsönfelvevő hitelminősítésére/hitelbírálati minősítésére és törlesztési képességére gyakorolt hatását, többek között belső kockázati árképzési és tőkeallokációs folyamataikban is.
 - Az illetékes hatóságoknak biztosítaniuk kell, hogy az intézmények megfelelő eljárásokkal rendelkezzenek a vonatkozó árfolyammozgások folyamatos nyomon követésére és a fennálló adósság és a kapcsolódó hitelkockázatokra gyakorolt potenciális hatások értékelésére, mind az egyes kitétségek, mind a portfólió szintjén.
 - Ezen túlmenően az illetékes hatóságoknak biztosítaniuk kell, hogy az intézmények rendszeres időközönként felülvizsgálják a kölcsönfelvevők fedezeti státuszát, mivel ez idővel változhat, és az intézményeknek el kell kerülniük azoknak a kölcsönfelvevőknek a helytelen besorolását, akiknek változott a helyzete. Amennyiben jogszerűen lehetséges, a státusz e nyomon követését szerepeltetni kell az intézmények és a kölcsönfelvevők közötti hitelmegállapodás feltételei között. Amennyiben nem áll az intézmény rendelkezésére friss fedezeti státusz, az illetékes hatóságoknak biztosítaniuk kell, hogy a kölcsönfelvevőt fedezettel nem rendelkezőként kezeljék az intézmény kockázatmérési rendszereiben és a tőkemegfelelés belső értékelési eljárásában.

II.4. A tőkemegfelelés felügyeleti felülvizsgálata

12. Az illetékes hatóságoknak meg kell bizonyosodniuk arról, hogy az intézmények megfelelően beépítik a fedezettel nem rendelkező kölcsönfelvevőknek nyújtott devizahitelek kockázatát kockázatmérési rendszereikbe és a tőkemegfelelés belső értékelési eljárásába. Az illetékes hatóságoknak biztosítaniuk kell különösen a következőket:
- az intézmények devizahitelezéshez kapcsolódó kockázati kitétségei ne haladják meg kockázatvállalási hajlandóságukat; és
 - a tőkemegfelelés belső értékelési eljárása során megfelelően kezeljék a devizahitelezés kockázatát, beleértve az egy vagy több pénznemet érintő kockázatkonzentrációt.
13. Függetlenül attól, hogy az intézmények hogyan osztályozzák a devizahitelezésből származó kockázatokat a hitelezési és a piaci kockázat szempontjából, az illetékes hatóságoknak meg kell vizsgálniuk, hogy hogyan kezelték a hitelezési és piaci kockázatok közötti nem lineáris viszonyt, és értékelniük kell, hogy ez a kezelés megfelelő-e.
14. Az illetékes hatóságoknak biztosítaniuk kell, hogy az intézmények:
- fenntartsák a teljes kockázatmérési keret általános következetességét annak biztosításával, hogy a piaci és hitelezési kockázat mérésére használt mögöttes feltevéseket (konfidenciaszint, tartási időszak stb.) következetes módon határozzák meg;

-
- felismerjék, hogy a devizában és a belföldi pénznemben denominált portfóliókra érezhetően különböző nemteljesítési profil lehet a jellemző, és ezért a különböző pénznemek tekintetében külön kell kezelniük az árfolyam-ingadozás következtében potenciálisan felmerülő jövőbeni hitelveszteségeket;
 - vegyék figyelembe az árfolyammozgások nemteljesítési valószínűségekre gyakorolt hatását;
 - vegyék figyelembe, hogy a kölcsönfelvevők révén piaci kockázatnak tehetik ki magukat még akkor is, ha a devizahitelezési tevékenységeikkel kapcsolatban fedezik magukat az árfolyammozgásokkal szemben. (A piaci kockázat fedezése eredménytelenné válhat, ha a devizahitelek nem teljesítenek, különösen ha a hitelek fedezetét helyi pénznemben határozták meg. Ebben az esetben az intézmények hitelveszteségeket szenvednének el a kölcsönfelvevők nemteljesítése miatt, és ugyanakkor piaci kockázatból eredő veszteségeknek lennének kitéve a fedezetből fakadóan, amelyet a nemteljesítés miatt felosztottak.)
15. Ezen túlmenően az illetékes hatóságoknak biztosítaniuk kell, hogy az intézmények elővigyázatos és előre tekintő módon számszerűsítsék a devizahitelezési kockázat fedezéséhez szükséges tőkét, beleértve a koncentrációs kockázat szempontját, különösen az egy (vagy több) pénznem dominanciája miatti koncentrációkra összpontosítva (mivel az árfolyammozgások sok kölcsönfelvevő nemteljesítését egyidejűleg előmozdító közös kockázati tényezők). Az illetékes hatóságoknak biztosítaniuk kell, hogy az intézmények gondoskodjanak a devizahitelezési kockázathoz rendelt belső tőkeszintjük indokolással ellátott értékeléséről.
16. Az illetékes hatóságoknak értékelniük kell, hogy az intézmények megfelelő tőkét tartanak-e a devizahitelezéssel járó kockázat fedezéséhez, annak figyelembe vételével, hogy az intézmények képesek-e azonosítani a tőkepozíciójukban bekövetkező változások mögöttes okait, és hogy megfelelően felkészülnek-e a lehetséges pótlólagos tőkeszükségletekre.
17. Az illetékes hatóságoknak biztosítaniuk kell, hogy az intézmények alapos tőke tervezést végezzenek a stresszhelyzeti feltételek figyelembevételére is, és számításba vegyék a lehetséges árfolyammozgásokat. Az illetékes hatóságoknak biztosítaniuk kell, hogy az intézmények ezt úgy végezzék, hogy közben ne csak a nominális kiigazítások közvetlen hatására összpontosítsanak, hanem figyelembe vegyék a hitelkockázati paraméterekre gyakorolt közvetett következményeket is. Amennyiben egy intézmény fejlett modellekkel rendelkezik, az illetékes hatóságoknak értékelniük kell a bankok belső modelljeinek a devizahitelezési kockázat kezelésével kapcsolatos megbízhatóságát.
18. A határokon átnyúló jelenléttel rendelkező intézmények esetében a devizahitelezési kockázatnak és kezelésének a tőkekövetelmény-irányelv 113. cikkében és a kapcsolódó EBH technikai standardokban előírt együttes határozatokban is tükröződnie kell, és azt a tőkekövetelmény-irányelv 51. és 116. cikke alapján létrehozott felügyeleti kollégiumokban meg kell vitatni. A fogadó tagállam felügyeleti hatóságainak mielőbb tájékoztatniuk kell az összevont felügyeletet ellátó hatóságokat, ha a devizahitelezési kockázat valamely leányvállalatnál lényeges szintet ér el.

II.4.1. A stressztesztelés felügyeleti felülvizsgálata

19. A stressztesztelésről szóló iránymutatásokkal (GL 32) összhangban, annak érdekében, hogy az intézmények képesek legyenek ellenállni a súlyos árfolyammozgásoknak, az illetékes hatóságoknak biztosítaniuk kell, hogy az intézmények stresszhelyzeti forgatókönyveikbe a devizákkal kapcsolatos sokkokat is belevegyék, mind a tőke megfelelés belső értékelési eljárásához kapcsolódó stressztesztek, mind pedig a portfólió szintű stressztesztek részeként.
20. A stresszteszteknek adott esetben magukban kell foglalniuk az árfolyamrendszereket érintő sokkokat és az ezáltal a kölcsönfelvevő törlesztési képességében bekövetkezett változásokat, a teljes portfólió és az egyes pénznemek esetében.
21. Az illetékes hatóságoknak felül kell vizsgálniuk az intézmények által végrehajtott stresszteszteket, beleértve a forgatókönyvek kiválasztását, a módszertanokat, az infrastruktúrát és e stressztesztek eredményeit valamint azok kockázatkezelésben való felhasználását. Az illetékes hatóságoknak biztosítaniuk kell, hogy az intézmények stressztesztjei elégséges mértékben felöleljék a devizahitelezési kockázatot, és hogy az intézmények megfelelő kockázat mérséklő intézkedéseket hozzanak a stresszteszt eredményeinek alapján.
22. Amennyiben nem hajtanak végre stressztesztet, vagy az intézmények stressztesztelésének felülvizsgálata azt tárja fel, hogy azok nem elégségesek, az illetékes hatóságoknak helyreigazító intézkedések meghozatalára kell kérniük az intézményeket. Az illetékes hatóságok ezen túlmenően a következőket tehetik:
 - forgatókönyveket ajánlhatnak az intézményeknek;
 - intézményspecifikus jelleggel felügyeleti stresszteszteket végezhetnek el;
 - közös forgatókönyvek alapján az egész rendszerre kiterjedő felügyeleti stresszteszteket hajthatnak végre.

II.5. Felügyeleti intézkedések alkalmazása

23. A II. cím fenti 3. és 4. szakaszában körvonalazott felügyeleti felülvizsgálatok eredménye alapján nincs szükség további felügyeleti intézkedésekre azon intézmények tekintetében, amelyek rendszereit, stratégiáit, eljárásait és mechanizmusait, valamint a devizahitelezési kockázatok fedezésére szolgáló szavatoló tőkéjét az illetékes hatóságok megfelelőnek értékelik. Amennyiben ezeket a pontokat nem minősítik megfelelőnek, az illetékes hatóságoknak a legmegfelelőbb intézkedéseket kell alkalmazniuk, hogy megoldják a konkrét hiányosságokat (mint például a vonatkozó rendszerek, eljárások, mechanizmusok és stratégiák megerősítésének előírása, további céltartalék képzésének előírása és/vagy a tőke megfelelés belső értékelési eljárása során alkalmazott módszertan javításának kérése, vagy a tőke megfelelési irányelv 104. cikkében meghatározott egyéb intézkedések).

24. Ha az illetékes hatóságok megítélése szerint az intézmények nem tartanak annyi tőkét, amely megfelelően fedezné a devizahitelezési kockázatot, a tőkekövetelmény-irányelv 104. cikkének (1) bekezdésével összhangban elő kell írniuk az intézmények számára, hogy a minimum szavatolótőke-követelményeken túlmenően további szavatolótőkét tartsanak. Ez a fedezettel nem rendelkező kölcsönfelvevőknek nyújtott devizahitelek kockázatával kapcsolatos pótlólagos szavatolótőke-követelmény megszabható önmagában, vagy a devizahitelezéssel kapcsolatos kockázat kezelése érdekében végrehajtott - rendszerek, stratégiák, eljárások és mechanizmusok javítását célzó - más felügyeleti intézkedésekkel együtt, a felügyeleti felülvizsgálati és értékelési eljárás eredményei alapján meghozandó felügyeleti intézkedések részeként. A határokon átnyúló bankcsoportok és az EGT-ben működő leányvállalatok esetében a pótlólagos szavatolótőke-követelmények megszabása a tőkekövetelmény-irányelv 112. cikkében szereplő végrehajtás-technikai standardban körvonalazott eljárás hatálya alá tartozik, és azt a döntés magyarázatával együtt kell közölni az intézménnyel.

25. A pótlólagos szavatolótőke-követelményeket a felügyeleti felülvizsgálati és értékelési eljárás eredményeinek részeként kell kiszámítani, a következő módszer alkalmazásával, amelynek révén az illetékes hatóságoknak egy devizahitelezés-specifikus szavatolótőke-követelményt kell alkalmazniuk, amely a kockázatértékelési kerethez és a felügyeleti felülvizsgálati és értékelési eljárás eredményeihez kapcsolódik.

- Az illetékes hatóságoknak a pótlólagos szavatolótőke-követelményt a hitelkockázattal kapcsolatos minimum szavatolótőke-követelményen túlmenően kell alkalmazniuk, a fedezettel nem rendelkező devizahitelek részesedésének arányában, a következő képlet alkalmazásával:

*a devizában denominált, fedezettel nem rendelkező kölcsönfelvevőknek nyújtott hitelek állományának százalékaránya * az 1. pillérbe tartozó, hitelkockázattal kapcsolatos tőkekövetelmény * a pótlólagos szavatolótőke-követelmény szorzója a devizahitelezési kockázat felügyeleti felülvizsgálati és értékelési eljárás keretében történő értékelésének eredményei alapján,*

ahol

- a „pótlólagos szavatolótőke-követelmény szorzója” a GL 39 iránymutatással és a 113. cikk (1) bekezdésének a) pontjáról szóló végrehajtási rendelettel³ összhangban az intézmény devizahitelezési kockázatára irányuló, a felügyeleti felülvizsgálati és értékelési eljárás keretében elvégzett értékelés eredményeivel függ össze;
 - a felügyeleti felülvizsgálati és értékelési eljárás során adott 1-es kockázati pontszám (vagyis ha a devizahitelezési kockázat értékelése „alacsony”) 0 és 25% közötti pótlólagos szavatolótőke-követelménnyel járna;
 - a felügyeleti felülvizsgálati és értékelési eljárás során adott 2-es kockázati pontszám (vagyis ha a devizahitelezési kockázat értékelése „közepes–alacsony”) 25,1% és 50% közötti pótlólagos szavatolótőke-követelménnyel járna;

³ A felügyeleti felülvizsgálati és értékelési eljárásra vonatkozó, a tőkekövetelmény-irányelv 107. cikkének (3) bekezdése szerinti közös eljárásról és módszerekről szóló iránymutatás véglegesítéséig a viszonyítás és a kalibrálás a GL 39 iránymutatásban foglalt közös minősítési módszeren alapul. Miután véglegesítették a 107. cikk (3) bekezdése szerinti iránymutatásokat, ezt annak megfelelően felülvizsgálják.

-
- a felügyeleti felülvizsgálati és értékelési eljárás során adott 3-as kockázati pontszám (vagyis ha a devizahitelezési kockázat értékelése „közepes–magas”) 50,1% és 75% közötti pótlólagos szavatolótőke-követelménnyel járna; és
 - a 4-es kockázati pontszám (vagyis ha a devizahitelezési kockázat értékelése „magas”) 75,1% feletti pótlólagos szavatolótőke-követelménnyel járna (ez a szám 100% felett is lehet).
- Az alkalmazandó pótlólagos szavatolótőke-követelményre vonatkozó döntés meghozatalakor az illetékes hatóságoknak figyelembe kell venniük az intézmények devizahitelezésén belül bizonyos pénznemek koncentrációjának mértékét, azon pénznemek árfolyamának a múltbeli volatilitását, amelyek esetében koncentráció figyelhető meg, az árfolyamrendszereket és az ilyen rendszerekbe beépített bármely volatilitást.
 - Amennyiben a pótlólagos szavatolótőke-követelményt a 24. bekezdéssel összhangban egyéb módszerek alkalmazásával kombinálják, a fent megadott százalékarányokat irányértéknek kell tekinteni, nem büntetve az intézményeket.
 - A módszer portfóliónkénti jelleggel is alkalmazható, ha az illetékes hatóságok meghatározott portfóliókhoz használnak a felügyeleti felülvizsgálati és értékelési eljárás keretében adott minősítéseket. Ebben az esetben az egyes portfóliók pótlólagos szavatolótőke-követelményeinek kiszámítására alkalmazandó képlet a következő:

*a devizában denominált, fedezettel nem rendelkező kölcsönfelvevőknek nyújtott hitelek állományának százalékaránya valamely meghatározott portfólióban * a valamely meghatározott portfólióban fennálló hitelkockázattal kapcsolatos, 1. pillérbe tartozó tőkekövetelmény * a pótlólagos szavatolótőke-követelmény szorzója a valamely meghatározott portfólióban tartott, fedezettel nem rendelkező kölcsönfelvevőknek nyújtott hitekkel kapcsolatos devizahitelezési kockázat felügyeleti felülvizsgálati és értékelési eljárás keretében történő értékelésének eredményei alapján.*

26. Ha az intézmény határokon átnyúló bankcsoport része, a pótlólagos szavatolótőke-követelmények tényleges szintjéről a tőkekövetelmény-irányelv 113. cikkének (1) bekezdésében előírt módon az együttes határozathozatali eljárás keretében állapodnak meg.
27. A pótlólagos szavatolótőke-követelmények meghatározásának a felügyeleti felülvizsgálati és értékelési eljáráson alapuló megközelítése megfelelő az intézményspecifikus pótlólagos szavatolótőke-követelmények kiszámítására. Ez a megközelítés azonban nem érintheti a 2. pillérnek a tőkekövetelmény-irányelv 103. cikkével összefüggésben az illetékes vagy kijelölt hatóságok általi használatát, nevezetesen a hasonló kockázati profillal rendelkező vagy a hasonló kockázatoknak kitett vagy a pénzügyi rendszer szempontjából hasonló kockázatot jelentő intézményeket illetően, amelyek magasabb pótlólagos szavatolótőke-követelmények végrehajtását tehetik indokolttá az egész rendszerben.

II.6. Összefüggés a makroprudenciális intézkedésekkel

28. Az e kockázat kezelésére szolgáló pótlólagos szavatoló-tőke-követelmények megkettőzésének elkerülése érdekében az illetékes hatóságoknak a fenti módszer alkalmazásakor figyelembe kell venniük az érintett hatóságok által megszabott esetleges makroprudenciális intézkedéseket vagy egyéb szakpolitikai intézkedéseket is, amelyek megkövetelik az intézményektől, hogy a devizahitelezési kockázat tekintetében pótlólagos tőkét tartsanak.

29. Amennyiben ilyen intézkedéseket vezettek be, az illetékes hatóságoknak értékelniük kell, hogy:

- i. a makroprudenciális intézkedés által megcélzott kockázati vagy üzleti profillal rendelkező más intézmények kimaradnak-e az intézkedés hatásaiból annak kialakítása miatt (ha például a makroprudenciális intézkedés azt jelenti, hogy az illetékes hatóságok a devizahitelezési kockázatot a devizában denominált hitelekre alkalmazandó emelt kockázati súlyokkal kezelik, a módszer csak azokat az intézményeket fedné le, amelyek a sztenderd módszert alkalmazzák a hitelkockázattal kapcsolatos minimum szavatoló-tőke-követelmény kiszámítására, és így a belső minősítési (IRB) módszereket alkalmazó intézményeket közvetlenül nem érintené); és
- ii. a makroprudenciális intézkedés megfelelően kezeli-e az egyes intézmények devizahitelezési kockázatának mögöttes szintjét.

30. Ezen értékelések alapján az illetékes hatóságoknak:

- i. amennyiben a makroprudenciális intézkedés kialakításának sajátosságai miatt nem ölel fel valamely konkrét intézményt (a 27. bekezdés i. pontjában foglaltak szerint), az illetékes hatóságok mérlegelhetik, hogy közvetlenül kiterjesztik a makroprudenciális intézkedést a fel nem ölelt intézményekre, például oly módon, hogy a kockázati modelljeikben az IRB-intézmények által használt, devizában denominált hitelekre vonatkozó kockázati súlyok alsó határát a sztenderd megközelítést alkalmazó intézmények hasonló kitétségeire vonatkozó, a makroprudenciális intézkedésben meghatározott emelt kockázati súlyok szintjében szabják meg. Az IRB-intézményektől ezután elvárnák, hogy ezeket az alsó határokat alkalmazzák kockázati modelljeikben, és a normál szavatoló-tőke-követelmény kiszámítása (az alsó határ alkalmazása előtt) és a rákövetkező számítás közötti különbséget tekintenek a devizahitelezési kockázattal kapcsolatos pótlólagos szavatoló-tőke-követelménynek. Ezt a következő példával lehet szemléltetni:

	A hitelkockázattal kapcsolatos tőkekövetelmény kiszámítása során a sztenderd megközelítést alkalmazó bank	A hitelkockázattal kapcsolatos tőkekövetelmény kiszámítása során IRB-megközelítést alkalmazó bank
A devizában denominált kitettség nominális összege	100	100
Kockázati súly (vagy szabályozói, vagy az IRB-kitettségből származó)	35%	15,6%
Makroprudenciális intézkedés	A devizában denominált kitettségek esetében 70%-os kockázati súly	
A makroprudenciális intézkedés kiterjesztése (a 2. pillérbe tartozó pótlólagos szavatolótőke-követelmények)		A devizában denominált kitettségekre alkalmazott IRB kockázati súlyok tekintetében 70%-os alsó határ
Pótlólagos szavatolótőke-követelmények	$((100 \cdot 0,7) - (100 \cdot 0,35)) \cdot \text{minimum tőkekövetelmény}$	$((100 \cdot 0,7) - (100 \cdot 0,156)) \cdot \text{minimum tőkekövetelmény}$

- ii. ha a felügyeleti felülvizsgálati és értékelési eljárás eredményei azt jelzik, hogy a makroprudenciális intézkedés nem kezeli megfelelően egy bizonyos intézmény devizahitelezési kockázatának mögöttes szintjét (vagyis a devizahitelezési kockázat az intézményekben magasabb, mint a makroprudenciális intézkedés által célba vett átlagos szint), úgy az intézkedést a II. cím 3. bekezdésében leírt intézményspecifikus többlettőke-követelménnyel kell kiegészíteni.

III. cím – Végző rendelkezések és átültetés

31. A hatáskörrel rendelkező nemzeti hatóságoknak úgy kell végrehajtaniuk ezeket az irányelveket, hogy a végleges változat közzétételét követően 2014. június 30-ig beépítik azokat felügyeleti eljárásaikba. Ezt követően a hatáskörrel rendelkező hatóságoknak kell gondoskodniuk arról, hogy az iránymutatást az intézmények ténylegesen betartsák.

